

Рагулін Роман

студент групи БА-221,

Іванько Анатолій

д. е. н., професор,

ВП НУБіП України «Ніжинський агротехнічний інститут»

РОЛЬ ІННОВАЦІЙ У РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО АГРАРНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Важливим рушієм розвитку української економіки є аграрне підприємництво – вид підприємницької діяльності, спрямований на виробництво сільськогосподарської продукції, її переробку та реалізацію. Саме завдяки розвитку аграрного підприємництва країна може забезпечити свою продовольчу безпеку, створювати нові робочі місця та підвищувати рівень життя населення.

Сучасне ж аграрне підприємництво – це не просто вирощування сільськогосподарських культур та розведення тварин. Це динамічний процес, який вимагає постійного розвитку та впровадження інновацій, які стали рушійною силою, що перетворює традиційне сільське господарство на сучасний, високотехнологічний бізнес (рис. 1).

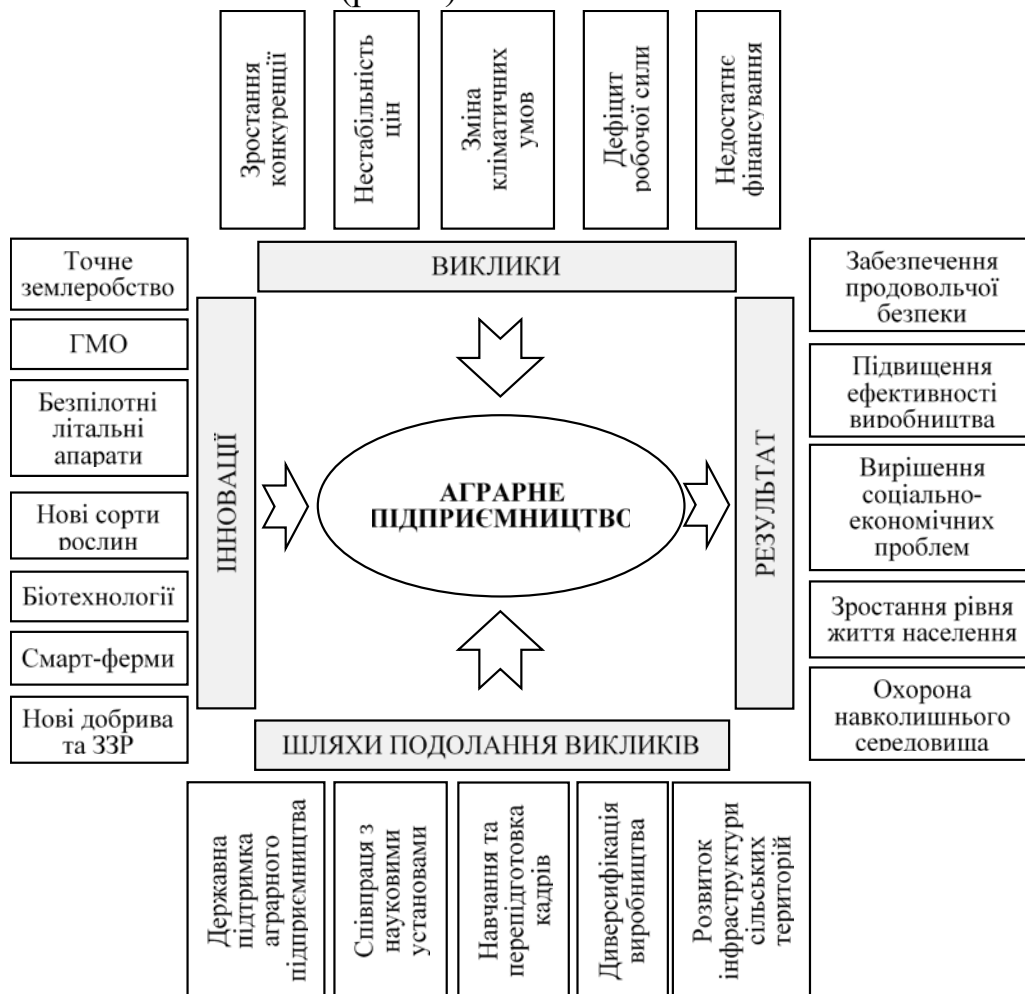

Рис. 1. Роль інновацій у розвитку аграрного підприємництва

Функціонування сучасного аграрного підприємництва пов'язане з цілим рядом викликів, а саме: зростання конкуренції як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках; нестабільність цін на сільськогосподарську продукцію; зміна кліматичних умов, що вимагає відповідної адаптації виробництва до них; дефіцит робочої сили і відтік молоді з села; недостатнє фінансування.

Враховуючи вищезазначене, одним із важливих аспектів розвитку сучасного аграрного підприємництва, є впровадження інновацій. Багаторічний досвід розвинених країн світу засвідчує, що ефективний розвиток аграрного підприємництва та забезпечення його конкурентоспроможності в сучасних умовах досягаються завдяки активізації інноваційної діяльності [1]. Незважаючи на складнощі поточного періоду (військові дії, дефіцит державного бюджету і недостатність державної допомоги), аграрний підприємницький сектор України показує позитивну динаміку економічного зростання, що має відносно високі фінансові результати.

Інновації в аграрному секторі – це впровадження нових ідей, технологій, продуктів або процесів, які дозволяють вирішувати актуальні проблеми та створювати нові можливості, що призводять до підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва, покращення якості продукції та забезпечать конкурентоспроможність аграрних підприємств.

Це можуть, зокрема, бути: сучасні технології, які дозволять виробляти продукцію, що відповідає високим стандартам якості та безпеки і яка може користуватися більшим попитом на ринку; нові сорти рослин, адаптовані до конкретних кліматичних умов та стійкі до хвороб і шкідників, що дозволять отримувати більш високий урожай з одиниці площі; нові добрива та засоби захисту рослин, які, з одного боку, є більш економічні у використанні, що дозволить підвищити ефективність виробництва продукції, а з іншого – зменшити негативний вплив на довкілля. Не секрет, що інновації допомагають оптимізувати виробничі процеси та знизити витрати на виробництво, а інноваційні підприємства мають більші шанси на успіх на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Нині в аграрному секторі впроваджуються цілий ряд інновацій. До них, зокрема, можна віднести: точне землеробство (використання геоінформаційних систем, супутникових знімків та датчиків для оптимізації внесення добрив, засобів захисту рослин та поливу); безпілотні літальні апарати (застосування дронів для моніторингу полів, обприскування рослин та доставки добрив); генетично модифіковані організми (ГМО) (створення сортів рослин зі вдосконаленими властивостями, стійких до хвороб, шкідників та несприятливих умов); біотехнології (використання мікроорганізмів для виробництва біологічних добрив та засобів захисту рослин); смарт-ферми (автоматизація

виробничих процесів за допомогою сенсорів, роботів та штучного інтелекту) тощо.

Розглядаючи ж результативність впровадження інновацій в аграрному підприємстві слід зазначити, що переважна частина суб'єктів господарювання, які є невеликими за розмірами, залишається поза даним процесом. Це пов'язано як із суб'єктивними, так і об'єктивними чинниками, а саме: нові технології та обладнання є відносно дорогими та «непідйомними» для невеликих господарств; частина аграріїв продовжує віддавати перевагу традиційним методам вирощування сільськогосподарських культур і, як наслідок, не цікавляться інформацією про нові технології та їх переваги тощо.

Можливими шляхи подолання викликів можуть бути: державна підтримка (розробка та реалізація державних програм підтримки інновацій в аграрному секторі, надання субсидій та кредитів, в тому числі і аграрним навчальним закладам, які готують майбутніх фахівців для аграрного сектору економіки); співпраця з науковими установами та навчальними закладами шляхом створення спільних проєктів з розробки та впровадження нових технологій; навчання аграріїв (організація навчальних курсів та проведення семінарів для підвищення кваліфікації аграріїв); створення демонстраційних ділянок, які б дозволяли демонструвати можливості нових технологій на практиці; встановлення партнерських відносин з виробниками техніки та обладнання, насіння, добрив, засобів захисту рослин тощо.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що інновації відіграють ключову роль у розвитку сучасного аграрного підприємництва. Вони дозволяють підвищувати ефективність виробництва, покращувати якість продукції та забезпечувати сталий розвиток сільського господарства. Однак, для успішного впровадження інновацій необхідна комплексна підтримка з боку держави, наукових установ, аграрних навчальних закладів та аграрного бізнесу.

Список використаних джерел:

1. Іванько А. Інноваційно-інвестиційне забезпечення розвитку аграрного сектору економіки України. / Матеріали міжнародної науково-практичної он-лайн конференції «Стратегія розвитку агропромислового сектору: глобальні виклики і національні тенденції» (Ніжин, 22 квітня 2021 року). Зб. наук. праць наук. ред. В.С. Лукач. Ніжин, 2021. 334 с. С. 50-56. URL : http://nati.org.ua/docs/science/2021/Conference_22042021_p001.pdf

Сердюк Владислава,

студентка магістратури першого року навчання

Національного університету біоресурсів і природокористування України

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ ПРОЦЕСАМИ У РОСЛИННИЦТВІ

Рослинництво є провідною галуззю аграрного сектору України, частка якого у структурі ВВП перевищує 10%. Від якості та своєчасності управлінських